

Голас Радзімы

ВЫДАННЕ БЕЛАРУСКАГА
ТАВАРЫСТВА
ПА КУЛЬТУРНЫХ СУВЯЗЯХ
З СУАЙЧЫНІКАМІ
ЗА РУБЯЖОМ

Цана 2 кап.
№ 27 (933) Ліпень, 1966 г.
Год выдання 11-ы

МІР ВАМ, ДОБРЫЯ ЛЮДЗІ!

Як мы ўжо пісалі, у нашым краі госціць суайчыннік з Канады Якаў Кульчынскі. Сёння друкуем яго артыкул, напісаны для «Голасу Радзімы».

На маёй радзіме зараз стаіць цудоўная пара — лета, пара цяпла і сонца. Я штодня захапляюся характам беларускай прыроды. Сустрэкаюся я ў Беларусі і з цудоўнымі людзьмі, гутаркі з імі даюць мне магчымасць больш пазнаёміцца з сённяшнім днём не толькі адной рэспублікі, а і ўсяго Саветаў Саюза. Усё ўбачанае і пачутае і навяло мяне на думку напісаць гэты артыкул.

Я адзін з тых людзей, якія калісьці жылі на заходніх землях Беларусі і перанеслі шмат пакут і галечы з-за прыгнёту польскай буржуазіі. Як і многія мае суайчыннікі, я паехаў шукаць лепшай долі ў Канаду.

І вось праз трыццаць сем гадоў я прыехаў у свае родныя Клятышчы, што на Кобрыншчыне. Тут жыве сястра Кацярына, родныя маёй жонкі, шмат добрых ранейшых знаёмых. Тое, што я ўбачыў у сваіх Клятышчах і суседніх з імі вёсках—Осах, Барысаўцы, а таксама ў Брэсце і Кобрыне, на мяне арабіла вліскае ўражанне. У параўнанні з мінулым гэта як дзень і ноч.

Скажу аб Клятышчах. Вёска амаль панова перабудавалася. Людзі тут клапоцяцца не аб кавалку хлеба (ён у іх ёць), а аб тым, каб не адстаць ад горада ў сваім побыце. У гэтым я пераканаўся асабіста. У дамах добрая мэбля, апрача таго людзі іздрылі. Я пытаюся ў іх, адкуль у вас такі дастатак узяўся? Яны адказваюць: усё гэта нам даў калгас.

Так, калгас сапраўды прынёс клятышчанскім людзям дастатак. Калектыўная гаспадарка бярэ ўсё новае і новае эканамічнае разбег. Уявіце сабе, што там, дзе была дрыгва, дзе калісьці чалавек пагою баяўся ступіць, цяпер шуміць збажына. Развіваецца

і жывёлагадоўля. Калгас мае шмат розных машын і прылад. Але кіраўнікі калгаса клапоцяцца, каб людзям было яшчэ лепш. У гэтым я пераканаўся, калі гутарыў са старшынёй сельгасарцелі «Дружба народаў» (так называецца ў Клятышчах калгас) Васілём Селязінёвым. Селі мы з ім у легкавы аўтамабіль і аб'ехалі амаль усе палеткі. Старшыня мне расказваў і паказваў многае, але больш наперад заглядаў, аж да сямідзесятага года план намяляваў. А план гэты вельмі цікавы. І я не сумняваюся, што ён будзе выкананы, бо людзі працуюць старанна, па-гаспадарску.

Калі я выязджаў з Канады, то акрамя Кобрыншчыны меў намер наведаць Маскву і з'ездзіць да пляменніка ў Крымскую вобласць. Дарога з Кобрына ў Маскву ляжыць праз Мінск. Ну як тут не спыніцца і не паглядзець сталіцу рэспублікі, на зямлі якой ты нарадзіўся і правёў сваю маладосць. У Мінску я быў госцем Беларускага таварыства па культурных сувязях з суайчыннікамі за рубяжом і рэдакцыі газеты «Голас Радзімы». Сённяшні Мінск я ведаў толькі па фотаздымках і літаратуры, а зараз усё ўбачыў сваімі вачыма. І трэба сказаць, што я быў у вялікім здзіўленні ад яго прыгажосці. Дамы ўсе высокія, набудаваныя ў сучасным архітэктурным стылі, вуліцы шырокія, з мноствам кветак і зеляніны. Людзі ўсе радысныя і задаволеныя. Глядзіш на ўсё гэта, і нават не верыцца, што такі кароткі тэрмін прайшоў пасля вайны.

А вайна беларускаму народу прынесла вельмі многа разбурэнняў, унесла сотні тысяч чалавечых жыццяў. І жывыя аддаюць памяці загінуўшых вялікую даніну павагі. Маё знаходжанне ў Мінску было напярэдадні 3 ліпеня — Дня вызвалення Мінска ад нямецка-фашысцкіх захоўнікаў. Я бачыў, як людзі рыхтаваліся да гэтага вельмі важнага для іх дня: вывешвалі чырвоныя сцягі, спляталі вінкі і збіралі вялікія букеты кветак, каб прынесці іх на магільні загінуўшых салдат, партызан і цывільных грамадзян.

Краіна Саветаў шпаркімі крокамі ідзе па шляху прагрэса. Яна стварае цуды і ў космасе, і на зямлі. Іх можна рабіць толькі там, дзе ўсе людзі жадаюць міру. Савецкі народ не толькі жадае міру, але і ўпарта змагаецца за яго. Гэтае змаганне я бачу ў тым, што ў краіне робіцца ўсё больш і больш для таго, каб усе людзі жылі як мага лепш. Ідзі міру прапагандуюцца ў друку, радыё, кіно, літаратуры. Словы: «Людзі, сперажыце мір» напісаны на лозунгах і плакатах.

І я жадаю, каб на зямлі людзі ніколі не забывалі адзін другога, каб паміж імі заўсёды панавала дружба і ўзаемаразуменне. Мір вам, добрыя людзі!

Якаў КУЛЬЧЫНСКІ.

Добры дзень, Крыжоўка

Пад Мінск, у піянерскі лагер прыехалі адпачываць дзеці нашых суайчыннікаў з Фінляндыі і Федэратыўнай Рэспублікі Германіі

Песнямі, морам кветак, музыкай, ветлівымі ўсмешкамі, сяброўскімі поціскамі рук сустрэлі савецкія піянеры рэбяты з Фінляндыі і Заходняй Германіі, якія прыехалі ў Крыжоўку на адпачынак. Хутка завязваюцца знаёмствы. Цэлы месяц госці і беларускія школьнікі будуць адпачываць разам.

(Рэпартаж аб першых днях знаходжання юных гасцей глядзі на 4-й старонцы).

ДЛЯ ТЕХ, КТО НЕ ЧИТАЕТ
ПО-БЕЛОРУССКИ

«МІР ВАМ, ДОБРЫЯ ЛЮДЗІ!» — так называется статья в соотечественника из Канады Якова Кульчинского. Автор делится своими впечатлениями о пребывании на родной земле после 37-летней разлуки с ней. Статья опубликована на 1 странице.

В нашу редакцию часто приходят письма от земляков, в которых они затрагивают вопросы языка, национального состава, отношений между людьми, проживающими в Белоруссии. В некоторой степени на эти вопросы дает ответ статья научного сотрудника Научно-исследовательского института экономики и экономико-математических методов планирования при Госплане БССР С. Польского «ЗАКАНАМЕРНЫ ПРАЦЭС ЗБЛІЖЭННЯ» (5 стр.).

В глубине Полесья расположены деревни Пучины и Табульки. На месте прежних непроходимых болот здесь раскинулись колхозные поля, где зреет хороший урожай. О новом облике этих мест и их людях, которые создают народные богатства, о происшедших изменениях в былом глухом крае рассказывается в корреспонденции «ПАЛЕСКІЯ НАВІНЫ».

В Москве закончился Третий всемирный конкурс им. П. И. Чайковского. Лучшие из лучших молодые скрипачи и виолончелисты, пианисты и певцы продемонстрировали свое мастерство. Недавно минчане имели возможность познакомиться с некоторыми лауреатами конкурса Масука Усиода, Стефаном Кейтсом (вторая премия) и Лоренцем Лесаром (четвертая премия). («ГРАЮЦЬ ЛАЎРЭАТЫ», 6 стр.).

По приглашению Президиума Верховного Совета СССР и правительства Советского Союза с 20 июня по 1 июля в Советском Союзе гостил президент Французской республики Шарль де Голль. Высокий гость имел беседы с Л. И. Брежневым, А. Н. Косыгиным и Н. В. Подгорным, которые проходили в атмосфере дружбы и взаимопонимания. В подписанной Советско-французской декларации говорится, что оба правительства согласились с тем, что проблемы Европы должны быть прежде всего рассмотрены в европейских рамках. Советский Союз и Франция согласились с тем, что их собственное сотрудничество в этой области может внести решающий вклад в разрешение этой проблемы. Советское и французское правительства, говорится далее в Декларации, считают, что урегулирование положения во Вьетнаме может быть достигнуто только на основе Женевских соглашений 1954 года. Обе стороны обсудили проблему разоружения, уделили внимание вопросам развития сотрудничества между СССР и Францией, и т. д. Принято также решение о заключении консульской конвенции и установлении линии прямой связи между Кремлем и Елисейским дворцом («САВЕЦКА - ФРАНЦУЗСКАЯ ДЭКЛАРАЦЫЯ», 7 стр.).

Автор этих рассказов живет далеко от Белоруссии. Тяжелая болезнь заставила поселиться его в курортной местности на Кавказе. Но писатель не теряет связи с родным краем, не оставляет свое боевое оружие — перо. Бывший боец-фронтник этим оружием сражается за счастье и дружбу людей, за мир и жизнь на земле. За последние четыре года в издательстве «Беларусь» изданы три его книги на белорусском языке и две книги в других издательствах на русском языке.

В рассказах писателя, которые печатаются на 8 стр., отражается жизнь советских людей и их чувство интернациональной дружбы.

П. САЧЫЎКА.

защиту героического народа Вьетнама. Нужно положить конец разбою американской военщины. Над всей землей звучит требования миллионов:

— Немедленно прекратить бомбардировки Демократической Республики Вьетнам и другие агрессивные действия против вьетнамского народа!

— Немедленно вывести все войска американских оккупантов с вьетнамской земли!

— Руки прочь от Вьетнама! Имеются ли пути для решения вьетнамской проблемы? Да, такие пути есть. Решение вьетнамской проблемы может быть найдено на основе предложенной правительства Демократической Республики Вьетнам и Национального фронта освобождения Южного Вьетнама. Путь к миру во Вьетнаме лежит через прекращение иностранной агрессии и вмешательства во внутренние дела Вьетнама.

Что касается позиции Страны Советов, то она принципиальна и последовательна. «Советский Союз, — говорится в Заявлении Советского правительства, — оказывал и будет оказывать Демократической Республике Вьетнам всемерную помощь — политическую, экономическую и средствами обороны — в ее борьбе против империалистического нападения. Советский народ поддерживал и будет впредь поддерживать освободительную борьбу народов Южного Вьетнама за национальную независимость, демократию, мир и объединение страны. Эта поддержка будет оказываться в размерах, необходимых для того, чтобы помочь вьетнамскому народу отстаивать свое правое дело».

И это правое дело восторжествует!

крепнут голоса, осуждающие бесперспективную политику Белого дома во Вьетнаме. Американский сенатор от штата Орегон Морзе заявил, что разрушения, причиненные авиацией США в районах Ханоя и Хайфона, дискредитируют его страну на многие поколения вперед.

Преступные налеты на районы Ханоя и Хайфона — это не свидетельство силы и уверен-

ности США. Они еще больше усилили международную изоляцию Вашингтона, еще ниже упал его престиж. Даже близкие союзники Соединенных Штатов отмежевываются от совершенного американской военщиной преступления. На всех континентах американские империалисты ведут себя, как мировой жандарм, как душители свободы народов. И народы отвечают им справедливой ненавистью.

Последние преступления океанской военщины против вьетнамского народа еще более накалили положение в Юго-Восточной Азии в целом и на международной арене. Это диктует необходимость сплочения антиимпериалистических сил, координации действий всех, кому дорог мир, в

Правое дело восторжествует!

паллом, ни перед газами, ни перед варварскими бомбежками. Всему этому вьетнамский народ противопоставил несгибаемую волю защитить свободу и независимость своей родины, защитить свою землю, своих детей. Тысячи молодых американцев уже заплатили жизнями за империалистическую авантюру. А более 90 процентов территории Южного Вьетнама находится под контролем патриотов. Горит земля под ногами интервентов и их сайгонских вассалов.

Безрассудная агрессивная политика США во Вьетнаме зашла в тупик. Авантюристический курс Вашингтона в Юго-Восточной Азии может поставить и народ США перед серьезными испытаниями. Не случайно в самих Соединенных Штатах все

защиту героического народа Вьетнама. Нужно положить конец разбою американской военщины. Над всей землей звучит требования миллионов:

— Немедленно прекратить бомбардировки Демократической Республики Вьетнам и другие агрессивные действия против вьетнамского народа!

— Немедленно вывести все войска американских оккупантов с вьетнамской земли!

— Руки прочь от Вьетнама!

НАШИ КАРЭСПАНДЭНТЫ ПАВЕДАМЛЯЮЦЬ

таў і адабраны для экспарту. З пачатку году прадпрыемства выпускала больш 25 тысяч метраў ткані і каля 22 тон пражы звыш задання. У гэтых поспехах ёсць уклад і Ліды Баран.

— Наша Ліда, — цёпла гавораць пра яе тэкстыльшчыцы, — карыстаецца вялікім аўтарытэтам. Без адрыву ад вытворчасці яна скончыла сярэдняю школу, рыхтуецца наступіць у інстытут. За выдатную працу і вучобу Баран мае некалькі падзяк ад кіраўніцтва камбіната, неаднаразова атрымлівала прэміі, па прафсаюзных пунцёўках адпачывала ў Крыме. Прыбалтыцы і на іншых курортах краіны.

...Мы пабывалі ў Ліды дома. Жыве яна на вуліцы Нёманскай. У пакоі чысціня, утульнасць. Мы разгаварыліся з бацькам Ліды Уладзімірам Аляксандравічам.

— Цяжка даводзілася нам да Савецкай улады, — гаворыць ён. — Яшчэ больш цяжкімі былі гады Вялікай Айчыннай вайны.

Пасля вайны гарсавет выдзеліў нам зямельны ўчастак, банк даў пазыку. Цяпер, як бацьчыце, і дом свой, і сад вялікі маем. Добра жывем! А ня-

даўна прыбягае Ліда дадому і, як снег на галаву: «Тата, мне вылучылі кандыдатам у дэпутаты Вярхоўнага Савета. Што рабіць? Я так мала ведаю, самой вучыцца трэба». Прызнацца, я не адразу ўсвядоміў словы дачкі. І толькі крыху пазней сказаў: «Што ж, дачка, раз табе людзі давяраюць, адмаўляцца нельга».

Сяброўкі горача павіншавалі Ліды Баран. Ткачыха з Гродзенскай фабрыкі стала дэпутатам Вярхоўнага Савета СССР.

А. КАСЕНКА.

Кайшоўка

Калі хто ў Карэліцкім раёне спытае, якая вёска тут найбольш цікавая, яму абавязкова адкажуць: Кайшоўка. Калісьці ў вёсцы было аж тры памешчыкі, гнулі сяляне на іх епіны, але не скараліся. Стварылі падпольную ячэйку, актыўнымі членамі якой сталі Юльян Сыч, Іосіф Маладзецкі, Антон Сяргей і многія іншыя.

Наступіў 1939 год. Свабодна ўздыхнулі жыхары Кайшоўкі. Ды ненадоўга. Зноў вайна, і зноў жыхары вёскі са зброяй у

руках пайшлі абараніць сваё вясце.

Пасля вайны аднавілася, расквітнела Кайшоўка, стала вёскай высокай культуры. Адных толькі тэлевізараў цяпер тут каля 100. Ды і чаму не кувальчы дарогі рэчы, калі на працягу, у калгасе прыпадае больш трох рублёў. Ёсць тут выдатны палац культуры, кіназала з шырокім экранам. У вёсцы выступалі артысты Рускага драматычнага тэатра БССР, Бабруйскага і Гродзенскага тэатры, Тэатр юнага глядача і іншыя калектывы. У хуткім часе у калгасе пачнецца будаўніцтва камбіната бытавога абслугоўвання, гасцініцы, іншых бытавых устаноў.

На палях арцелі працуюць 22 трактары, калгасныя грузы перавозыць 16 аўтамабіляў. Для правядзення розных сельскагаспадарчых работ часта прылятае самалёт сельскагаспадарчай авіяцыі. Мехапізаваны многія працаёмкія працэсы на фермах.

Вечарамі часта чуюцца песні над Кайшоўкай. Гэта вясёлыя песні людзей, задаволеных сваім жыццём, людзей шчэравай долі.

ИЗ КОНЦА в конце нашей планеты, подобно могучей волне, нарастает гнев народов против нового преступления американских империалистов во Вьетнаме. Разбойничьи налеты военно-воздушных сил США на окраины столицы ДРВ Ханоя и главный порт страны Хайфон расцениваются международной общественностью как новая, еще более опасная ступень американской политики «эскалации» войны против вьетнамского народа. К этому не может быть безразлично ни одно государство, как бы далеко от Вьетнама оно ни находилось, ни одно правительство, проявляющее не показную, а действительную заботу о международной безопасности.

Злодейские нападения океанских пиратов на районы Ханоя и Хайфона ничего не оставляют от распространявшегося в Вашингтоне мифа о стремлении США к «мирному урегулированию» во Вьетнаме. Эти фарисейские заявления политиков США перечеркиваются фактами. К тому же в последние дни американская печать, отбросив фиговые листки, шумит о намерении США «вести впредь неограниченную войну». Американский обозреватель Шэкфорд в газете «Вашингтон дейли ньюс» пишет, что президент США планирует расширить войну во Вьетнаме до любого уровня, необходимого, чтобы «заставить другую сторону прекратить борьбу, то есть практически капитулировать». Вот какие бредовые планы в головах вашингтонских стратегов. Они, конечно, не имеют ничего общего с разумным подходом к решению вьетнамской проблемы и отра-

Расце і добраўпарадкаваныя старажытны беларускі горад Полацк. Узводзяцца шматпавярховыя жылыя дамы, прыгожыя будынкі новых кінатэатраў, магазінаў, школ, дзіцячых садоў і ясляў. Шырокія вуліцы і скверы горада паўнаюць у зеляніне.

НА ЗД'МКУ: вуліца імя Леніна.

Дзяўчына з Нёманскай

З гэтай дзяўчынай я сустраўся п'яць гадоў. Яна тэкстыльшчыца. У сям'і — старэйшая сярод траіх дзяцей. З маленства Ліда Баран марыла стаць ткачыхай, цікавілася тканінамі, іх расфарбоўкай, узорами. А калі скончыла сем класаў, упрасіла бацьку Уладзіміра Аляксандравіча адвезці яе на тонкасукошны.

На камбінат Ліды ўзялі вучаніцай. Вучылася яна ў прадзільшчыцы О. Слівенка. Вучылася яна ўпарта, настойліва. Праз шэсць месяцаў стала працаваць самастойна. З таго часу прайшло дзесяць год. Не пазнаць цяпер прадзільную вытворчасць. Абнавілася тэхніка, другой стала тэхналогія. Выпускаюцца тканіны з лаўсанам. На месцы велзарных сельфактараў працуюць сучасныя калыбраваныя машыны. Гэтыя агрэгаты ўдвая прадукцыйней, працаваць на іх многа лягчэй. Гродзенскія тэкстыльшчыкі ў гэтым годзе асвоілі каля дзесяці назваў тканін. Пяць з іх дасягнулі сусветных стандар-

ЗДРАВСТВУЙ, КРЫЖОВКА!

Первое знакомство с белорусской столицей. Финские ребята на Привокзальной площади.

Фото С. Терешкина.

Ребята из Федеративной Республики Германии у стен Брестской крепости.

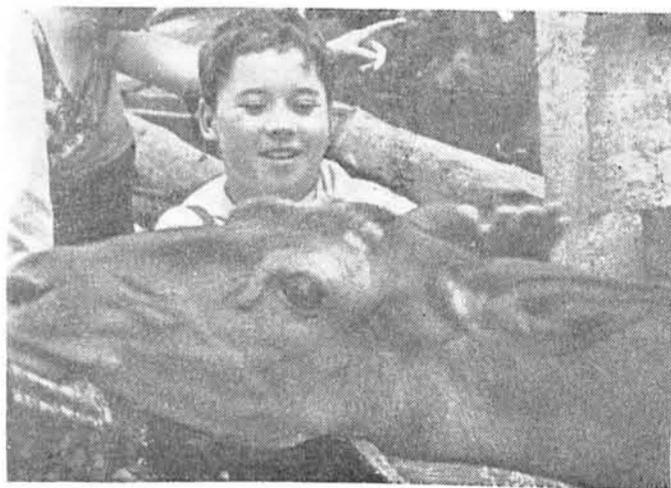

Лена Кириллова встретила в лагере старых друзей.

Фото К. Крисницкого.

Какова на вкус белорусская черника!

Подружились.

Автобусы встретились на шоссе у станции Ждановичи. Из обоих высыпали ребяташки, бросились навстречу друг другу.

— Здравствуй, здравствуй! — по-русски, но с заметным акцентом приветствовали они друг друга. Это дети соотечественников из Финляндии и Западной Германии, которые направляются в уже ставшую знаменитой Крыжовку, в пионерский лагерь на отдых.

Всего за несколько дней до этого финнов в Минске, а ребят из ФРГ в Бресте встречали представители Белорусского товарищества по культурным связям с соотечественниками за рубежом, работники редакции газеты «Голас Радзімы».

Ну, что можно рассказать о наших гостях? Первое впечатление хорошее. Смотришь на беленьких голубоглазых ребят из Финляндии, которые все как один свободно говорят по-русски, почти все имеют русские имена и фамилии (Боря Паншин, Вера Бородулина, Юра Павлов, Лариса Лукьянова, Ира Румбина), и невольно думаешь о том, каким сильным должно было быть чувство любви к Родине у их дедов и прадедов, живших там десятки, а иногда и сотни лет, чтобы они сохранили его и передавали из поколения в поколение как эстафету.

Только Юра Павлов и Вера Бородулина приехали в Советский Союз во второй раз. Раньше Юра отдыхал под Ленинградом, Вера — в Крыму. Всем остальным наша страна была незнакома. Переехав границу и увидев пограничников, ребята присмирели.

— Вот сейчас возьмут и отправят нас в Сибирь, — невесело пошутил Боря Паншин.

Пришлось вмешаться руководительнице группы Сирке Артуровне Раатикайнен. Сирке Артуровна учительница, преподает в школе русский язык. Ребята очень любят ее и верят ей, потому что они всегда тянутся к тем, кто понимает их, готов посмеяться вместе с ними, не докучает долгими нравоучительными беседами.

— Боря, а кто тебе сказал, что Сибири надо бояться? — спросила Сирке Артуровна. — Ведь это очень богатая и красивая страна. Давным-давно, еще при царе, туда действительно ссылали людей. Но при Советской власти все изменилось. Там выстроены большие города, электростанции, край этот давно никто не считает диким и заброшенным.

— А вы это откуда знаете? — заинтересовались ребята.

— Я там жила и с удовольствием вспоминаю то

время. А вы разве не помните, что наш президент Урхо Кекконен во время своего визита в Советский Союз побывал в Сибири. Недавно туда ездил президент Франции Шарль де Голь. Оба целы и невредимы, не съели их русские медведи.

Ребята рассмеялись...

Первые впечатления у гостей о Минске, мне кажется, тоже неплохие. В эти дни наш город праздновал 22-ю годовщину освобождения Белоруссии от немецко-фашистских захватчиков. Его улицы и площади были украшены красными флагами. У Центрального детского парка ребята видели большую колонну трудящихся города с венками и букетами, направлявшуюся к памятнику на площади Победы. Советский народ никогда не забудет мужественных воинов, отдавших жизнь в жестокой борьбе. Гости тоже побывали у монумента, в торжественном молчании постояли у вечно-го огня.

...Замечательную повесть советского писателя Аркадия Гайдара «Тимур и его команда» знают и любят не только советские дети. На уроках, а иногда и после уроков, читала Сирке Артуровна своим ученикам о славных ребятах с красными галстуками, которые хотели, чтобы всем людям было хорошо, помогали старшим и никогда не обижали маленьких. У Веры Раатикайнен радостно заблестели глазки, когда она услышала, что пойдет смотреть фильм «Тимур и его команда». Все смотрели картину с интересом, еще и на следующий день вспоминали Тимура и его подругу Женю, делились впечатлениями.

С утра в воскресенье финны ездили в лес («Лес совсем такой, как в Финляндии», — говорили они), корреспондент радиостанции «Советская Белоруссия» записала голоса ребят на магнитофонную пленку. Юра Павлов, Райли Стрёмберг, Лариса Лукьянова передали привет своим мамам и папам, рассказали, как их здесь приняли и как им здесь весело.

Я не буду открывать тайну и рассказывать, с чем именно собираются выступить в лагере ребяташки, но пусть знают остальные гости, что им много нужно трудиться, чтобы догнать артистов из Финляндии, которые и в дороге не теряли времени даром и хоть

Звонкая русская «Катюша» несется из автобуса, который везет детей из Бреста в Крыжовку.

сегодня могут выступить с концертом.

В день, когда ребята из Федеративной Республики Германии приехали в Брест, в городе был большой праздник. Пограничный Брест и крепость-герой праздновали 22-ю годовщину освобождения Белоруссии от немецко-фашистских захватчиков и 25-ю годовщину обороны Брестской крепости. Из Москвы, Ленинграда, Киева, Брянска, из Армении, Сибири и с Дальнего Востока съехались защитники крепости, участники освобождения города, бывшие партизаны. Они приехали сюда для того, чтобы почтить память тех, кто навеки остался в этой земле, защищая ее свободу.

С участниками обороны крепости дети из Западной Германии встретились в штабеле. Здесь они услышали страшный рассказ о войне, впервые в жизни увидели ее следы. На нашей земле им не раз еще придется слышать рассказы о бесчинствах фашистов в годы второй мировой войны. О них напоминают братские могилы, где похоронены десятки тысяч советских граждан, до сих пор мы ощущаем последствия варварского нашествия, еще живы те люди, которые пережили войну, были ее очевидцами и участниками. И детям, которые спрашивают: «А что такое фашизм?», мы расскажем о разоренных городах и селах, о страшных планах порабощения народов, которые вынашивали Гитлер и его единомышленники. Пусть и дети знают, какое горе война для больших и маленьких. Пусть помнят, что и они должны бороться за то, чтобы ее никогда больше не было.

— А скоро мы приедем в лагерь? — нетерпеливо спрашивала Вера Раатикайнен. Ожидание и нетерпение было на лицах Тани Горбенко, Павла Зайкина, Любы Соколовой, Карла Грау и других ребят.

Скоро! Еще несколько километров, небольшой подъем — и автобусы сворачивают вправо.

Все пионеры, воспитатели, вожатые с цветами, празднично одетые вышли встречать зарубежных гостей. Торжественно звучит горн.

— Дорогие гости, — обращается к приехавшим начальник лагеря Наталья Ивановна Каждан. — Мы рады приветствовать вас в нашем пионерском лагере. Мы надеемся, что вы хорошо отдохнете в Крыжовке, наберетесь сил, найдете верных и хороших друзей. Добро пожаловать!

В этот день в лагере побывала бельгийская девочка Лена Кириллова. В Крыжовке она отдыхала еще в 1962 году, в Минске теперь была проездом.

— Вот так же и нас тогда встречали, — вспоминала Лена. — С цветами, с музыкой. Мы были очень тронуты гостеприимством советских ребят и взрослых. Потом и нас так же, как этих ребят, разместили в домиках, отправили в душ, накормили ужином. Я на всю жизнь сохранила о лагере и о своем отдыхе в Советской стране самые добрые воспоминания.

Мы уверены, что и у приехавших ребят здесь будет много знакомых, друзей. Что и они долгие годы с нежностью будут вспоминать дни, проведенные в Крыжовке.

Д. ЧЕРКАСОВА.

ПАЛЕСКІЯ НАВІНЫ

На месцы былых балот

У глыбі Палесся раскінулася вялікая вёска Пучыны. У дружнай калгаснай сям'і жывуць і працуюць хлебаробы сельгасарцелі.

У недалёкім мінулым у Пучынах было не больш за 40 двароў. З усіх бакоў іх акружалі гнілыя балоты. Колькі гора і бяды прыносілі яны сялянам! Вясюна грозныя разлівы адразалі вёску ад усяго свету. Адзіным сродкам сувязі былі дубовыя чаўны.

Толькі верасень 1939 года прынёс пучынцам, як і ўсім жыхарам Заходняй Беларусі, лепшую долю. Але так было нядоўга.

Надыйшла Айчынная вайна. На барацьбу з ворагам узняўся народ. Пучыны сталі партызанскай вёскай. Ні ўдзень, ні ноччу яе жыхары не давалі ворагу спакою. І так было, пакуль акупантаў не выгналі з нашага краю. З таго часу мінула дваццаць год.

...Паабалалі роўнай шырокай вуліцы, абсаджанай беластовымі бярозамі, стаць новыя дамы пад чарпіцай і шыферам, з вялікімі вокнамі. Толькі за апошнія пяць год у вёсцы пабудавана звыш ста такіх дамоў. У кожным з іх электрычнасць, сучасная мэбля, радыёпрыёмнікі, дываны, бытавыя электрычныя прыборы. Многія калгаснікі маюць уласныя бібліятэкі мастацкай літаратуры. Кнігі чытаюць і старыя і моладзь.

Змяніла сваё аблічча не толькі вёска, але і зямля. Яна стала больш урадлівай і з год у год прыносіць усё больш багацця людзям. Непраходныя багны, што акружалі вёску, ператвораны ва ўраджайныя палі. На іх пучынцы атрымліваюць высокія ўраджайныя зерневыя культуры, а ў мінулым годзе мы атрымалі звыш 660 тысяч рублёў. Такі прыбытак — гэта вялікае паляпшэнне дабрабыту нашых людзей.

Толькі адна швейная майстарня пры камбінаце бытавога абслугоўвання за месяц выконвае звыш пяці дзесяці розных заказаў, — працягвае далей Яфім Еўдакімавіч. — Зараз калгаснікі Табулькаў, ды і суседні вёска, амаль не маюць патрэбы ездзіць у горад. Ну, а калі з'явіцца якія справы ў Пінску, Іванаве, Брэсце, Мінску, дык да іх паслуг аўтобусы, якія па некалькі разоў у дзень праходзяць праз вёску...

Растуць людзі нашага калгаса: Марыя Ражко стала медсястрой. Браты Міхалі і Мікалай Пракапчукі — майстрамі камбіната бытавога абслугоўвання. Міхалі Сцепанюк калісьці працаваў брыгадзірам, а цяпер стаў аграромам. Анна Асіпчук закончыла Горацкую сельскагаспадарчую акадэмію і цяпер працуе планавіком-эканамістам...

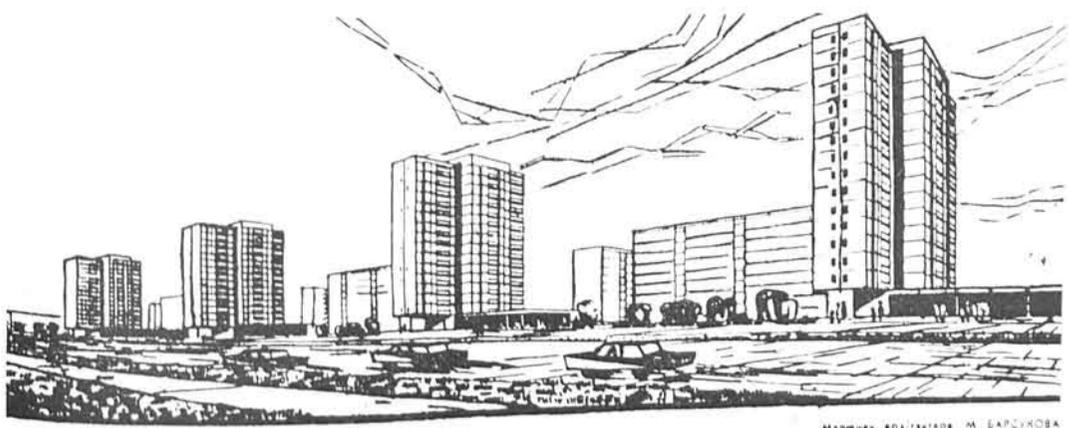
Гэта — сучасныя палескія навіны.

Г. БЯЛЬКЕВІЧ.

Ж О Д З І Н А

Яшчэ зусім нядаўна Жодзіна было невядомым пасёлкам, амаль нікому невядомым пасёлкам. А цяпер тут узвышаюцца карпусы Беларускага аўтамабільнага завода, які выпускае магутныя самазвалы. З год у год расшырае свае вытворчыя плошчы і павялічвае выпуск машын прадпрыемства, а разам з ім расце і маляды горад. Цяпер у ім жыве больш як 20 тысяч чалавек.

Сёлета жодзінецкі атрымаюць 9.600 квадратных метраў жылля. Уступяць у строй хлебазавод. Дом сувязі з аўтаматычнай тэлефоннай станцыяй на тысячу нумароў. Вядзецца будаўніцтва прафесіянальна-тэхнічнага вучылішча на 400 месцаў.

Малюнак архітэктара М. Барсукова

У «Мінскпраекце» ствараюць праект вёскавага жыллага дома на 16 паверхаў. Першыя такія дамы мяркуюцца паставіць на Магілёўскай шашы, на перасячэнні вуліцы Якуба Коласа і Волгаградскай і ў некаторых інгарадскай і ў некаторых іншых месцах. Яны унясуць разнастайнасць у забудову, зрабяць кампазіцыйныя акцэнтны.

На малюнку вы бачыце вёскавага дамы, прапанаваныя архітэктарам М. Барсуковым. Выкананы яны з буйных панелеў. Стромкі рух угору падкрэслены вертыкальнымі членамі фасадаў.

У кватэрах дома будзе зручная планіроўка — вялікая плянкія кухня, асобныя непраходныя пакоі, лоджыя. Наверх пасажыраў павязе ліфт, а для грузаў і рэчэй, мэблі прадугледжваецца грузавы ліфт.

Часта рэдакцыя атрымлівае пільны, у якіх закранаюцца пытанні аб мове, нацыянальным складзе насельніцтва рэспублікі, адносінах паміж людзьмі розных нацыянальнасцей, якія жывуць у Беларусі. У некаторай ступені на гэтыя пытанні адказвае артыкул навуковага супрацоўніка навукова-даследчага інстытута эканомікі і эканамікаматычных метадаў планавання пры Дзяржплане БССР.

ЗАКАНАМЕРНЫ ПРАЦЭС ЗБЛІЖЭННЯ

Звыш 81 працэнта насельніцтва БССР складаюць беларусы — асноўная нацыянальнасць рэспублікі. БССР з'яўляецца адной з самых аднародных нацыянальнаму складу сярод усіх асобных рэспублік.

З агульнай колькасці беларусаў (7913,5 тысячы чалавек), якія жывуць у Савецкім Саюзе, на тэрыторыі Беларускай ССР жывуць 6532,0 тысячы чалавек (82,5 працэнта ўсіх беларусаў ССР). За межамі БССР найбольш значныя групы беларусаў жывуць у Калінінградскай, Маскоўскай і Ленінградскай абласцях РСФСР, у Карэльскай АССР, у Маскве і Ленінградзе, у Данецкай вобласці Украінскай ССР. Каля 200 тысяч беларусаў налічваецца ў Польшчай Народнай Рэспубліцы. У асноўным яны пражываюць у Гайнаўскім, Бельскім, Беластоцкім і Сяміпільскім наветах Беластоцкага ваяводства.

Беларусы складаюць асноўную большасць насельніцтва на ўсіх раёнах БССР, акрамя Гродзенскай вобласці, дзе ў некаторых раёнах яны на колькасці ўстапоўваюць палікам.

Найбольш высокі працэнт рускіх — у Віцебскай вобласці (9,39 працэнта). Найбольш яўрэяў жыве ў Гомельскай вобласці (3,3 працэнта), там жа многа украінцаў.

У апошнія гады тысячы беларусаў выехалі на радзіму з-за акіяна — з Бразіліі, Аргенціны і іншых краін, куды іх бацькі і яны самі эмігрыравалі ў канцы XIX — пачатку XX стагоддзяў.

У нагадненні з урадам Польшчай Народнай Рэспублікі быў ажыццэўлен абмен насельніцтвам: палікі, якія жылі на тэрыторыі БССР і ў іншых раёнах Савецкага Саюза, і беларускае насельніцтва з Польшчы пры жадаванні маглі ажыццявіць перасяленне на радзіму. Па гэтаму нагадненню ў Беларусь прыехалі дзесяткі тысяч беларускіх сем'яў.

Найбольш высокага працэнта рускіх у агульнай колькасці насельніцтва рэспублікі (ад 5,76 працэнта ў Мінскай вобласці да 9,39 працэнта ў Віцебскай вобласці) тлумачыцца ў першую чаргу этнічнай агульнасцю і цеснымі сувязямі адзінай адміністрацыйна-гаспадарчай дзейнасці, а таксама вынікам сумеснай абароны краіны ў гады Вялікай Айчынай вайны.

Рускія заснавалі ў гарадах Беларусі яшчэ задоўга да Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі. Так, яшчэ ў XVII—XVIII стагоддзях на тэрыторыі сучаснай Гомельскай вобласці паявіліся першыя рускія паселішчы. Сюды беглі з Расіі старабрадцы, ратуючыся ад рэлігійнага ганення рускага ўраду.

Масавы перасяленне яўрэяў у Беларусь з Польшчы пачалося ў XIV і XV стагоддзях, асабліва ў канцы XV і пачатку XVI ст. Значная канцэнтрацыя іх у Беларусі тлумачыцца таксама ўстанавленнем т. зв. «рысы аседласці», па-за межамі якой маглі сяліцца толькі некаторыя, вельмі нешматлікія разрады яўрэяў. Гэта «рыса аседласці» для яўрэяў была замацавана некаторымі законна-заважэннямі царскага ўрада. У 1915 годзе пад уплывам руху бежанцаў «рыса аседласці» была фактычна адменена, а рэвалюцыя 1917 года адмяніла яе і юрыдычна.

Адносна высокі працэнт асоб украінскай нацыянальнасці на тэрыторыі БССР тлумачыцца ў першую чаргу вялікай этнічнай агульнасцю беларусаў і украінцаў, а таксама блізкасцю адміністрацыйных межаў Беларускай і Украінскай ССР.

Нацыянальны склад насельніцтва БССР па роднай мове значна адрозніваецца ад складу па нацыянальнай прыналежнасці. Распаўсюджаны перапісы насельніцтва 1959 г. па роднай мове паказвае, што ў межах рэспублікі адбываюцца сур'ёзныя этнічныя працэсы, якія праяўляюцца ва ўсё большым збліжэнні сацыялістычных нацый, у нацыянальнай кансалідацыі народаў. Большасць беларускага насельніцтва (93,2 працэнта) лічыць сваёй роднай мовай беларускую, якая па граматычнаму складу і лексічнаму саставу блізкая да рускай мовы.

Руская, беларуская, а таксама украінская мовы вельмі блізкія паміж сабою і лёгка ўспрымаюцца. Рускія, напрыклад, разуменьне і любяць беларускія песні, лёгка вучацца гаварыць па-беларуску, бо многія словы ў беларускай мове тыя ж, што і ў рускай, толькі вымаўляюць іх крыху інакш.

У сваю чаргу значная колькасць нярускага насельніцтва сваёй роднай мовай прызнае добраахвотна рускую. Як адзначала Праграма КПСС, «адбываюцца ў жыцці працэсы добраахвотнага вывучэння, пачынаючы з роднай мовы, рускай мовы, мае становіцца значэнне, таму што гэта садзейнічае ўзаемнаму абмену вопытам і набліжэнню нацый і народнасці да культурных дасягненняў іншых народаў ССР і да сумеснай культуры».

Асіміляцыя ў Савецкім Саюзе носіць натуральны, заканамерны характар і адбываецца глыбока прагрэсіўна. Яшчэ У. І. Ленін указваў, што пралетарская партыя «імякнуцца да збліжэння і далейшага зліцця нацый, але гэтай мэты яна хоча дасягнуць не гвалтам, а выключна свабодным, брацкім саюзам рабочых і працоўных мас усіх нацый».

Руская мова з расшырэннем гаспадарчага і культурнага супрацоўніцтва савецкіх нацый адбываецца ўсё большую ролю, робячыся мовай міжнацыянальных сувязей і супрацоўніцтва ўсіх народаў ССР.

У прававых адносінах ні руская мова, як дзяржаўная мова Савецкага Саюза, ні беларуская, як дзяржаўная мова Беларускай ССР і мова асноўнай нацыянальнасці рэспублікі, не маюць ніякіх пераваг перад іншымі нацыянальнымі мовамі.

Даволі значную ступень асіміляцыі паказваюць у Беларусі палікі. Наогул па рэспубліцы толькі 48,6 працэнта палікаў назвала польскую мову ў якасці роднай: 47,3 працэнта ўжывае мову беларускую, 4,0 працэнта — рускую.

Другой прагрэсіўнай тэндэнцыяй збліжэння і далейшага зліцця сацыялістычных нацый з'яўляюцца змешаныя шлюбныя паміж людзьмі розных нацыянальнасцей. На разліках, зробленых на падставе даных усесаюзнага перапісу насельніцтва 1959 г., у цэлым па Беларускай ССР на 1000 сямей даводзіцца 110 змешаных сямей, навялічваючыся да 237 сярод гарадскога насельніцтва і падаючы да 56 сярод сельскага.

Такім чынам, сучасныя этнічныя працэсы, што адбываюцца ў рэспубліцы, выдчуць да далейшага збліжэння населяючых яе народаў. У працэсе палітычнага і сацыяльна-эканамічнага развіцця рэспублікі паміж гэтымі народамі ўстанавіліся цесныя міжнацыянальныя сувязі ва ўсіх галінах жыцця: у эканоміцы, культуры і мастацтве.

У ходзе будаўніцтва сацыялізма і камунізма ў савецкіх людзей розных нацыянальнасцей, пражываючых на тэрыторыі рэспублікі, складалася многа агульных характэрных рыс, запэважаных на адзіным светлагледзе — марксізме-ленінізме, адзінстве мэты — пабудове камуністычнага грамадства. «...Усе нацыі раўнапраўныя, іх жыццё будзе на адзінай сацыялістычнай аснове, і ў роўнай ступені задавальняюцца матэрыяльнымі і духоўнымі запатрабаваннямі кожнага народа, усе яны аб'яднаны агульнымі жыццёвымі інтарэсамі ў адну сям'ю і сумесна ідуць да адзінай мэты — камунізма».

З год у год мацнеюць эканамічныя і культурныя сувязі Беларусі з іншымі брацкімі рэспублікамі краіны, якія пачынаюць карыстацца выкаваннем У. І. Леніна, «ломку нацыянальных перагародак», складанне адзінай інтэрнацыянальнай сям'і савецкіх народаў.

С. ПОЛЬСКІ.

У запаведна-паляў-нічай гаспадарцы «Белавеская пушча» на практыцы знаходзіцца 150 студэнтаў Брэсцкага педінстытута. Будучыя педагогі вывучаюць жывёльны і раслінны свет гэтага цікавага нутка прыроды. Яны збіраюць калекцыі і гербарыі для свайго інстытута. НА ЗДЫМКАХ: студэнты прыродазнаўча-геаграфічнага факультэта ў пушчы за зборам гербарыя. Вечарам у студэнцкім гарадку (здымак справа).

Фоты В. Германа.

ІГРАЮЦЬ ЛАЎРЭАТЫ

Не будзе вялікім перабольшаннем, калі мы скажам, што музычнае жыццё розных краін свету ў першай палове гэтага года прайшло пад знакам Трэцяга Сусветнага конкурсу імя П. І. Чайкоўскага. Лепшыя з лепшых маладых скрыпачоў і віяланчэлістаў, піяністаў і спевакоў свету прыкладалі ўсе творчыя намаганні, каб атрымаць ганаровую магчымасць увайсці ў лік удзельнікаў буйнейшага і складанейшага з міжнародных конкурсаў—маскоўскага спаборніцтва музыкантаў. Не менш хваляваліся і іх педагогі, выдатныя прадстаўнікі розных нацыянальных творчых школ і напрамкаў,—бо на маскоўскім конкурсе спаборнічаюць не толькі маладыя таленавітыя выканаўцы, але і сістэмы, метады іх выхавання, фарміравання сучаснага мастака. Калі ўлічыць, што для ўдзелу ў рабоце чатырох журы (у адпаведнасці з колькасцю музычных спецыяльнасцей, што ў гэтым годзе прадстаўлены на конкурсе) Аргкамітэт запрасіў у Маскву вялікую групу самых аўтарытэтных музыкантаў сучаснасці і яны ў сувязі з гэтым спынілі на час сваёй адказнай працы ўсю асабістую канцэртную дзейнасць у розных краінах свету, дык і тут мы бачым, якое выключнае значэнне надае грамадскасць конкурсу імя геніяльнага рускага кампазітара. Дадамо яшчэ, што ў Маскву з'ехалі многія дзесяткі карэспандэнтаў газет, часопісаў, радыёкампаній, каб перадаць вынікі кожнага тура конкурсу і імёны лаўрэатаў ва ўсе куткі нашай планеты; што з розных краін, а не толькі з гарадоў Саветаў Саюза, у Маскву прыехалі аматары паслухаць, як змагаюцца ўдзельнікі конкурсу за выхад у трэці тур. І калі ўсё гэта ўлічыць, дык відаць, што радкі, якімі пачаліся нататкі пра першае знаёмства ў Мінску з лаўрэатамі конкурсу, адпавядаюць сапраўднасці. Так, мы атрымалі магчымасць пазнаёміцца з удзельнікамі паэзіі, якая ўсхвалявала ўсё музычнае жыццё гэтага года на ўсіх кантынентах. Скажам адразу: і нельга было не ўсхвалявацца, слухаючы выкананне праграмы канцэрта ў Мінску нашымі гасцямі Маскуса Усіода, Стэфанам Кейтсам (другая прэмія) і Лоранцам Лесарам (чацвёртая).

Што аб'ядноўвае, акрамя таго, што ўсе яны лаўрэаты Трэцяга конкурсу імя Чайкоўскага і ўсе яны вельмі маладыя,—японскую скрыпачку з амерыканскімі віяланчэлістамі? Нам здаецца—гэта незвычайная адухоў-

ленасць і чысціня іх мастацтва, захапленне магчымасцю іграць такую цудоўную музыку, улюбёнасць у яе. Іменна таму ўсе яны з радасцю вядуць з эстрады палыманую размову са слухачамі.

І ўсё ж яны—і як гэта хораша—зусім розныя. Калі слухаеш Маскуса Усіода, дык здаецца, што гэта гучыць не яе чароўная скрыпка, а ўся дзяўчынка свеціцца музыкай, якая захапляе сваёй п'явучасцю. Таму, відаць, і пакідаюць незабыўнае ўражанне ў яе выкананні «Меланхалічная серэнада» Чайкоўскага, што прагучала на дзіва па-руску; зграбнасць і непазрэданасць «прачытання» яго ж «Вальса-скерца»; гарэзлівасць, мяккі гумар і лірызм чатырох прэлюдыяў Шастаковіча ў апрацоўцы Д. Цыганова; усхваляванасць Сёмага венгерскага танца Брамса.

Стэфан Кейтс усхвалявана выканаў усе творы сваёй праграмы ў мінскім канцэрте. Але лепш за ўсё рысы яго таленту выявіла трактоўка твораў Баха і Бакерыні—кампазітараў XVIII стагоддзя, якіх малады мастак здолеў паказаць нашымі сучаснікамі.

Калі першы канцэрт лаўрэатаў у Мінску быў прысвечаны камернай музыцы, дык другі—сімфанічнай. Маскуса Усіода ў суправаджэнні Дзяржаўнага сімфанічнага аркестра БССР (дырыжор В. Катаеў) выканала Другі канцэрт Пракоф'ева, а Лоранц Лесар—Канцэрт сі мінор Дворжак.

Як і ў сольным канцэрте, цудоўная японская скрыпачка выявіла ў выкананні твора Пракоф'ева лепшыя рысы сваёй індывідуальнасці: шчырасць выказвання, тэхнічную дасканаласць, тонкае адчуванне прыроды (дадамо—рускай прыроды), музыкі.

Віяланчэльны канцэрт Дворжак—твор выключнай мастацкай сілы не толькі ў чэшскай музыцы, але і ў сусветнай. Гэта па сутнасці сімфонія для віяланчэлі і аркестра, дзе раскрываецца ўсё багацце жыцця з яго цяжкасцямі і выпрабаваннямі, святлом і пошукамі, імкненнямі і здзяйсненнямі. Трэба мець надзвычай тонкае адчуванне рэчаіснасці, вялікі дыяпазон выканаўчых сродкаў і багацце пачуццяў, каб здолець трактаваць канцэрт Дворжак так, як мы чулі ў Л. Лесара. Есць усе падставы гаварыць, што малады музыкант валодае цудоўным талентам і сталасцю буйнога мастака, нават калі толькі пачуеш у яго выкананні Канцэрт. Але калі ён на «біс» іграў яшчэ і асобныя часткі з сюіт Баха і «Марш» Пракоф'ева,—гэтая думка зацвердзілася канчаткова.

Горынь

У Давід-Городка
Течёт чудо-река,
Под лучами горит —
Горынь.
В ней вертётся вихрь,
В ней гнездятся бобры,
Несомды бобры —
Горынь.
А над ней склонились
Глухие бобры.

Владимир АЛЕХНОВИЧ

Вековые бобры —
Горынь.
Здесь и люди
Добры,
Добродушныя,
Щедры...
Я тебя полюбил —
Мое сердце бери,
Горынь!

Ля карты краіны

У Баранавіцкім гарадскім клубе праводзіцца вусны часопіс «Крыніца роднай мая». У глыбіні сцэны—вількі партрэт правадара М. І. Леціна. Побач — карта нашай краіны.

Першую старонку часопіса «Ад Масквы да самых даўскрай» адкрывае бібліятэкар Н. Рыбіна. Яе захапляюць расказ аб велічы нашай Радзімы, аб яе мудрым, мужным і таленавітым народзе дашуныя каларовай кінэстэжыка «Ты Расія мая».

Другая старонка часопіса—«Блакітныя гарады, у якіх няма пазіва». Гэта гарады камявольскіх будоўляў, гарадзішч будыняў, гарады, якія

сёння яшчэ маюць адну вуліцу, а ўжо заўтра будуць мець сваю гісторыю і сваё месца на карце Савецкай дзяржавы. Аб стварэнні аднаго з іх — Айхале, які знаходзіцца на Крайняй Поўначы, расказвала ўдзельнікам часопіса Галіна Панова.

Старонку «Мы любім Радзіму сваю, народаў дружную сям'ю» вядзе Юлія Вераб'ева. Чацвёртая старонка музычная. Удзельнікі мастацкай сям'ядзейнасці выканалі песні аб Радзіме, аб нашым народзе, а самымі юнымі удзельнікі канцэрта—беларускі танец «Бульба».

В. МІКША.

У прадуктовым магазіне № 57 Брэста арганізавана школа гандлёвага майстэрства. У ёй займаюцца ўсе работнікі прылаўка. Кіруюць заняткамі намеснік дырэктара Галіна Старэнка — выпускніца Беларускага дзяржаўнага інстытута народнай гаспадаркі імя В. Куйбышава. НА ЗДЫМКУ: Галіна СТАРЭНКА (злева) праводзіць практычныя заняткі з прадаўцамі кандытарскага аддзела.

Фоты В. ГЕРМАНА.

СВЯТА ДРУЖБЫ

Калі б не сонечны прамень, можа, і не звярнулі б мы ўвагі на экіпаж, які прытуліўся на музейнай паліцы. Вялікі «зайчык» раптам заблішчаў—заіграў пералівамі ў кавалку горнага крышталю. Спыняючы здзіўлены. Гэта ж не проста бясформенны аблом пераліваеца фарбамі, а друзі—група крышталю, якія зрабіліся адным канцом з агульвай масай. Я не ліжыць, але ў чэшскім слове «друзі» мне чуецца нешта блізкае і падобнае на рускае «друзья». Сапраўды, у гэтай зале Дзяржаўнага музея

БССР кожны экіпаж гаворыць аб ненарушнай дружбе народаў нашай многанацияльнай Радзімы.

Друзі горнага крышталю — дар уральскай зямлі — падарыў артыстам беларускай эстрады калектыў Неўйскага прыску «Уралзолата». І адразу ўспамінаецца нядаўняе трыумфальнае шэсце фестывалю беларускага мастацтва па абласнях Расійскай Федэрацыі і дэкады беларускага мастацтва і літаратуры — па зямлі бран-

кага Узбекістана. На днях адкрылася выстаўка, прысвечаная гэтым падзеям.

Знаёміцца з экіпажамі, і быццам сам адправіўся ў падарожжа па тых мясцінах, дзе дзяліліся набыццямі пасланцам беларускага мастацтва. Падарункі, граматы, падзякі, прывітальныя адрасы, сувеніры. Колькі іх? Дзесяткі, сотні. Вось мініяцюры макет канвэртарнай печы — памяць аб наведванні эстрадным калектывам Дзяржфілармоніі БССР металургічнага завода імя Сярова. А гэтыя дзве вазы: ад-

на — з партрэтаў М. І. Леціна, другая — з партрэтаў народнага паэта Беларусі Я. Коласа — падарункі дзесяцм беларускага мастацтва і літаратуры ад працоўных Узбекістана.

Сувеніры — сведкі нават і ўдзячнасці гасцям — у сваю чаргу расказваюць аб справах і клопатах гасцінных гаспадароў. Макет вытворчага комплексу — падарунак ад сібірскай нафтавікоў, кельма — ад будаўнікоў Акадэмагарда, мадэль прэса магутаасцю ў шэць тысяч тон, выкананая ў маш-

табе адзіна да ста, ад калектыва свірдаўскага індустрыяльнага гіганта — «Уралмашзавода». І абавязкова нешта сваё, нацыянальнае, самабытнае. Ад узбекскіх сям'яў — каларовы Халат і, каненне, яркія цюбейкі. Ад гарнякоў Урала — славуныя саманеты.

З цёлым пачуццём пакідаеш гэтую выстаўку. Святлом нямёркучай дружбы азарана яна, дружба народаў-братоў, спынах разам, як друзі горнага крышталю.

Ю. ГУРТАВЕНКА.

САВЕЦКА-ФРАНЦУЗСКАЯ ДЭКЛАРАЦЫЯ

Старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР М. В. Падгорны і Прэзідэнт Французскай Рэспублікі Ш. дэ Голь падпісалі 30 чэрвеня ў Крамлі Савецка-Французскую Дэкларацыю.

У ёй гаворыцца, што па запрашэнню Прэзідыума Вярхоўнага Савета і ўрада Савецкага Саюза Прэзідэнт Французскай Рэспублікі і яны дэ Голь з 20 чэрвеня па 1 ліпеня 1966 года былі гасцямі Савецкага Саюза.

Прэзідэнт рэспублікі меў у Маскве гутаркі з Л. І. Брэжневым, А. М. Касыгіным і М. В. Падгорным. Гэтыя гутаркі, якія праходзілі ў атмасферы вільчай сардэчнасці, што адпавядае дружэлюбным адносінам і гістарычным сувязям, якія існуюць паміж абедзвюма краінамі, дазволілі мець карысны і паглыблены абмен думкамі па будынных праблемах міжнароднай палітыкі, а таксама на пытанніх савецка-французскіх адносін.

У першую чаргу, адзначаецца ў Дэкларацыі, увагу савецкіх дзяржаўных дзеячоў і генерала дэ Голя прыцягнулі еўрапейскія праблемы, ад вырашэння якіх залежыць устанавленне на ўсім кантыненте нармальнай абстаноўкі і, значыць, сапраўднага і трывалага міру. Для Савецкага Саюза і для Францыі гутарка ідзе перш за ўсё аб еўрапейскай бяспецы і германскім пытанні, на якіх бакі абмяняліся сваімі поглядамі.

Абодва ўрады згодны ў тым,

каб лічыць, што праблемы Еўропы павінны быць перш за ўсё разгледжаны ў еўрапейскіх рамках. Яны выказаліся за тое, каб дзяржавы кантынента прыкладалі намаганні да стварэння ўмоў, неабходных для пагадненняў, якія трэба заключыць, і, у прыватнасці, каб была ўстаноўлена атмасфера разрады паміж усімі краінамі Захаду і Усходу, наколькі такая атмасфера спрыяла б збліжэнню і згодзе паміж імі і, значыць, разгледзі і ўрэгуляванню ўзнікаючых праблем.

Абодва бакі з задавальненнем канстатавалі, што ўжо быў дасягнуты значны прагрэс у справе нармалізацыі становішча ў Еўропе. Гэта справа павінна быць працягнута з імкненнем адкрыць, нарэшце, шлях да п'янага супрацоўніцтва ўсёй Еўропы.

У дэкларацыі гаворыцца, што Савецкі Саюз і Францыя згадзіліся з тым, што іх уласнае супрацоўніцтва можа ўнесці ў такую эвалюцыю рашаючы ўклад. Яны з задавальненнем канстатуюць, што ў тым, што іх датычыць, за апошнія гады ўжо быў дасягнуты важны прагрэс, які быў замацаваны паездкай генерала дэ Голя ў Маскву і гутаркамі, якія ён меў з гэтымі вынадак з савецкімі кіраўнікамі. Яны поўня рашучасці працягваюць існа на гэтым шляху, імкнучыся паступова далучыць да сваіх намаганняў усе еўрапейскія краіны.

Было разгледжана становішча ў Паўднёва-Усходняй Азіі.

Было канстатавана, што становішча на Індакітайскім паўвостраве выклікае ўсё большую заклапочанасць з-за абвастрэння вайны ў В'етнаме, якая ўзмацняе ў гэтай краіне пакуты і разбурэнні, а таксама прыводзіць да ўсё больш няўстойлівага становішча суседніх дзяржаў — Камбоджы і Лаоса.

Савецкі ўрад і французскі ўрад працягваюць лічыць, што адзіным магчымым выхадом з такога становішча, якое тоіць пагрозу для справы міру, з'яўляецца ўрэгуляванне на аснове Жанеўскіх пагадненняў 1954 года, што выключае ўсякае замежнае ўмяшанне ў В'етнаме. Яны згодны працягваць у гэтым духу абменьвацца інфармацыяй і супастаўляць свае пункты гледжання.

Абодва бакі абмеркавалі праблему разбраення. Яны канстатавалі з жалем, што да гэтага часу не дасягнута пагаднення, каб уступіць на шлях усеагульнага і кантралюемага разбраення. Бакі падкрэслілі неабходнасць, якую мае для справы міру распаўсюджванне ядзернай зброі. Было прызнана неабходным, каб маючы такую зброю дзяржавы абмеркавалі сродкі, здольныя забяспечыць у гэтай галіне сапраўднае разбраенне.

Былі падвергнуты шырокаму разгляду пытанні далейшага прагрэсіруючага развіцця эканамічнага супрацоўніцтва паміж абедзвюма краінамі.

Яны выказалі ўпэўненасць

у пазіўнасці ў іх вялікіх магчымасцей не толькі для таго, каб у інтарэсах развіцця эканамічных адносін даўгатаэрміновае гандлёвае пагадненне паміж СССР і Францыяй ажыццяўлялася ва ўсіх сваіх частках, але і для таго, каб узаемныя гандлёвыя абмены былі расшыраны за межы мэт, прадугледжаных пагадненнем.

Бакі ў прынцыпе дамовіліся аб стварэнні пастаянна дзеючай зменшанай савецка-французскай камісіі, у якую будуць уваходзіць высокапастаўленыя прадстаўнікі абедзвюх краін з тым, каб яна рэгулярна разглядала практычныя пытанні выканання існуючых гандлёвых, эканамічных і навукова-тэхнічных пагадненняў.

Абодва бакі ўдзялілі вялікую ўвагу развіццю абменаў у галіне культуры, навукі і тэхнікі, лічыць, што такія абмены садзейнічаюць умацаванню дружэлюбных адносін і ў той жа час з карысцю служаць узаемным інтарэсам.

У Дэкларацыі адзначаецца, што гутаркі дазволілі канстатаваць дасягненне добрых вынікаў у рамках супрацоўніцтва паміж СССР і Францыяй па мірнаму выкарыстанню атамнай энергіі. Міністры замежных спраў падпісалі пагадненне аб супрацоўніцтве ў галіне вывучэння і асваення касмічнай прасторы ў мірных мэтах, а таксама пагадненне аб навукова-тэхнічным і эканамічным супрацоўніцтве. Савецкі ўрад і французскі ўрад надаюць вялікае значэнне гэтым двум пагадненням, якія дазваляць павялічыць абмены і расшыраць

супрацоўніцтва дзвюх краін у галіне навукі і тэхнікі.

Было таксама вырашана заключыць консульскую канвенцыю паміж Савецкім Саюзам і Францыяй і пачаць з гэтай мэтай перагаворы ў самы бліжэйшы час. Абодва ўрады вырашылі працягваць паміж імі кансультацыі рэгулярна.

З мэтай умацавання ўзаемных кантактаў на самым высокім узроўні Савецкі Саюз і Францыя прынялі рашэнне ўстанавіць лінію прамой сувязі паміж Крамлём і Елісейскім палацам, якая зможа быць выкарыстана для абмену думкамі і перадачы пасланняў у кожным выпадку, калі гэта будзе неабходна.

Генерал дэ Голь запрасіў наведваць Францыю з афіцыйнымі візітамі савецкіх кіраўнікоў, з якімі ён веў перагаворы, — Л. І. Брэжнева, А. М. Касыгіна і М. В. Падгорнага. Гэта запрашэнне было з удзячнасцю прынята імі ад імя Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР і Савецкага ўрада.

Візіт генерала дэ Голя ў СССР і гутаркі, якія адбыліся ў сувязі з гэтым візітам, з'яўляюцца фундаментальным укладам у развіццё згоды паміж Савецкім Саюзам і Францыяй, паміж савецкім народам і французскім народам. Такім чынам, гэтым было ўмацавана адраджаючае пачуццё давер'я ў Еўропе, якая павінна яшчэ больш праявіць сваю традыцыйную ролю ачага цывілізацыі і сумесна дзейнічаць у інтарэсах прагрэсу і міру ва ўсім свеце.

(ТАСС).

Фельетон

ЧАМУ Я НЕ АДКРЫТЫ?

Маналог пэўнага экзыльнага паэта

Закукуй, зязюля, тройчы на асіне,
Пагадай жывому, скуль бяда ідзе.
Хто на векі-вечна бацькаўшчыну кіне,
Шчасця не спаткае на зямлі нідзе.

Ул. Клішэвіч,
таксама экзыльны паэт.

Што я думаю пра сябе як паэту? А нічога добрага. Некаторыя думаюць, што я лічу сябе значнай з'явай у паэзіі. Памыляюцца! На правялікі жаль.

Першае, я не апраўдаў годнасці паэты. І мне нават сорам бывае ад усведамлення, што я нібы паэта. Чаму? Бо адарваны ад родных ніў, ад прывычнага асяроддзя, ад матчынай мовы, ад любяга краю. Кім і як адарваны — не буду ўдакладняць, бо гэта здарылася па сабскай дурасці.

Усведамленне высокасці паняцця паэты й немагчымасць эрэалізаваць гэтай годнасці — адна з маіх болек. Адсюль — пачуццё паэтычнай нікчэмнасці. Хто я і што я цяперак? Палыходжу да люстры, ўглядаюся: я ці не я? На мяне панура паглядае хударлявы палысёлы мужчына год п'яцідзесяці з вострымі неспакойнымі вочкамі, апрануты ў пацёрты гарнітур. «І гэта ўсё, што засталася ад майго «Я»? — пранізвае горка думка. Панураць постаці наводзіць на пытанне: «Ці варта было наогул звязвацца з вольным светам, каб стаць вось такім прыгнечаным унутрана і ніякаватым вонкава? Памяняў быка на індыка!» Ясна, што адарванасць ад бацькаўшчыны — прычына маёй фізічнай і паэтычнай худасочнасці, творчага бясплоддзя. На правялікі жаль!

А іншы раз мне здаецца адваротнае: Я — значная паэтычная з'ява! І ўсё напісанае і да вайны, і на выгнанні — класіка. І тады я пачынаю наракаць, што мае сучаснікі-супольнікі не заглянулі, як належыцца, ў мой скарб, не ацанілі і наогул яшчэ не адчынілі мяне. (Дарэчы сказаць, так і застаюся дагэтуль неадчынены, ці то неадкрыты). Мае зайздроснікі кажуць, што і адчыняць няма чаго. З гэтым цяжка згадзіцца.

Як многія паэты, я маю сабскае крэда сваёй паэтычнай творчасці. (Гэтым ключом і трэ' воль маё крэда:
Я да славы чужое зусім не зайздросны,
Але славы зрачыся не хацеў бы німала.
Я хацеў бы хоць так уваскроснуць,
Як Максім Багдановіч, Колас, Купала,
было б карыстацца, каб адчыніць мяне)

Хаця б! Я ўжо не кажу пра даўнішніх класікаў Пушкіна, Гётэ, Байрана. Я сціплы. Мне хаця б дасягнуцца да Купала, Коласа, Багдановіча. А што? Гэта не занадта. Не трэба забываць, што ніхто іншы як я з дапамогай экзыльных сяброў ачысчаў таго ж Купала, скарачаючы яго да памеру аднаго томіка. Калі б вольны час, каб не трэба было зарабляць на штодзённае пражыццё звычайнай працай, я ачысціў бы і Коласа і іншых беларускіх паэтаў. І таксама да памеру невялічкага томіка — з бэстсэлер велічыняй. Выбраў бы і аставіў толькі тое, што мне падабаецца, а што не тое — у кош! Што датычыць мяне самога, то і надалей застаецца амбіцый — выдаць томік паэзіі, які б стаўся нечым накшталт паэтычнага малітоўніка ў чытач.

Значыцца, да ацэнкі маёй творчасці і трэба падыходзіць з пазіцыяй маіх прэтэнзій і рэвізіі класікаў, хто б яны ні былі. Дык жэ, як на зло, ніхто і не «падыходзіць» да мяне і не цікавіцца мной. Толькі інертнасць і лягота людская таму прычынай.

Але... начасе я зноў бяру сваю творчасць пад сумлеў. Што створана? Кажуць, што нейкую вартасць мае тое, што напісаў да вайны на бацькаўшчыне. А што пазней... Аб маім настроі могуць тое-сёе сказаць такія радкі:

Голле б'е з размаху
на сцяне,
Дробны дождж па даху
сыпанае,
Уначы ўпацёмку страшна
мне...

З такім настроем не разгоніцца пісаць санеты ці паэмы. А наогул кажучы, я пачаў ужо здраджваць паэзіі, пераклочваюся на прозу. З гэтага выпадку і верш напісаў. Назваў яго — «Майму вершу».

Ды ты усё яшчэ жывеш,
Хоць ліхалесце, хоць пагроза.
А я паспеў, пакутны верш,
Цябе ўжо прамяняць на прозу...

Што верш! Радзіму калісьці прамяняў на нейкі эрзац, на бадзянне па чужыне, дзе і «ліхалесце і пагроза».

Міжвольна думкамі імкнуся на бацькаўшчыну. І што ж? Радуюцца сэрца, што не звяліся нават таленты. Нават часамі дзіву даецца: адкуль іх столькі! Усё новыя і новыя імёны з'яўляюцца на старонках газет і часопісаў, на вокладках кніг. І добра пішуць.

Мусіць, таму, што моцна трымаюцца ўсімі карнінямі за родную зямлю...

М. РАЖКОУ-РУЖЬЦКІ.

«Чрезвычайное законодательство», подготовляемое Бонном, означает ликвидацию основных прав трудящихся, превращение страны в военный лагерь. С его помощью реакция рассчитывает надеть наручники на демократические силы, выступавшие против милитаризации. В то же время реакционистские и неонацистские организации пользуются в ФРГ неограниченной свободой и нагнетают день ото дня.

«Свод законов» по-боннски: — Собственное мнение выражать только поодиночке, маршировать — всем вместе!

«Нойес Дойчланд», Берлин.

«Самая непопулярная вайна»

Папулярнасць прэзідэнта Джонсана сярэд амерыканскіх выбаршчыкаў упала да самага нізкага ўзроўню за ўвесь час пасля прыходу яго ў Белы дом. Галоўная прычына гэтага расчаравання, якое ўзмацняецца, — вайна ў В'етнаме, заяўляе ў часопісе «Пэрайд» журналіст Лойд Шырэр.

Вайна ў В'етнаме, піша ён, — самая непопулярная з усіх войнаў, у якіх удзельнічалі ЗША за апошнія 50 гадоў. Яна непопулярная сярэд шырокіх слаёў амерыканцаў, таму што яны ў замашанні і не разумеюць гэту

вайну. Многія амерыканцы не ведаюць, чаму амерыканскія войскі знаходзяцца ў В'етнаме і дзеля чаго яны змагаюцца.

Крызіс давер'я, які падзяляе народ і ўрад, узмацняецца, падкрэслівае журналіст. Больш за ўсё амерыканцаў прынятае тое, што вайне ў В'етнаме, здаецца, няма канца. Многія амерыканцы занепакоены — ці не занадта дорага каштуе гэта вайна. Яна ж уносіць кожную гадзіну прыблізна паўтара мільёна долараў і кожны тыдзень каля 90 чалавек забітымі і 700 чалавек раненымі.

Аўтар гэтых апавяданняў жыве далёка ад роднай Беларусі. Цяжкая хвароба прымусіла яго пасяліцца ў курортнай мясцовасці на Каўказе. Але пісьменнік не забывае родны край, не пакідае сваю зброю — перо. І гэтай зброяй былі воін-франтавін змагаецца за тое, каб быў мір, каб людзі былі шчаслівымі на зямлі.

«Я адчуваю сябе добра, — піша нам у рэдакцыю Гарбук. — За апошнія чатыры гады выйшлі з друку пяць выданняў маіх кніг: «Не шукаю спакою», «Алачка-забывалочка» і «На маім акне» на роднай мове ў выдавецтве «Беларусь», «Танюшкіныя расказы» ў Стаўрапальскім краевым выдавецтве і «Аллочка-забывалочка» на рускай мове ў Мінску. Падрыхтаваны да друку два новых зборнікі апавяданняў для выдавецтва «Беларусь». Пасылаю вам два сваіх новых апавядання і шчыра дзякую за ўвагу».

Ніжэй мы друкуем гэтыя апавяданні пісьменніка.

ВАРЭННЕ

Ягады смачныя, а варэнне смачнейшае.

— З клубнікі таксама? — працягвае пытацца Ніна.

— Таксама, — адказвае бабуля.

Значыць, на Месяцы ёсць градкі з клубнікай. Ніна разам з бабуляй будзе збіраць там ягады і варыць з іх варэнне ў бліскучым тазе.

Ну, а паколькі дзяўчынка і ўся сям'я вечарам п'юць чай, збіраючыся разам за сталом, то і на Месяцы ёсць падобны ўтульны накойчык з плафонам над сталом і карункавымі фіранкамі на вокнах.

— Бабуля, а на чым я палючу? — пытаецца Ніна.

— Куды?

— На Месяц.

— Ах, вось што! — усміхаецца бабуля і сур'ёзна адказвае: — На сваім самалётчыку.

Але Ніна разумее хітрыкі бабулі. Яна прычыць:

— Самалёт маленькі. Гэта забавка. А я палючу з вамі на ракетце.

Па жартоўных малюнках у часопісах дзяўчынка зноўміла, як гэта адбываецца, і адразу ўяўляе: тата і мама, бабуля і дзед — усе садзіцца верхам на ракету. Спераду — яна, махае рукамі і кіруе: «Наперад!». Ракета ляціць і падае сігналы: «Піп-піп, піп-піп!».

Бабуля з дзедкам кудысьці збіраюцца ісці, даючы наказ гуляць спакойна і не свавольць, — яны пакідаюць Ніну адну.

Узрушаная хуткім адлётам, дзяўчынка не можа спакойна сядзець. Ёй абавязкова трэба жыва ўявіць сабе, як будзе ляцець на Месячык. Яе даштлівы позірк спыніўся на пыласосе. Ура! Вось яна дзе, сапраўдная ракета!

Ніначка цягне пыласос з пад ложка, садзіцца на яго верхам. Дзяўчынка ўпіраецца нагамі ў падлогу, а пыласос коўзаецца на сваіх саначках. «Піп-піп! Піп-піп!» — радуецца Ніна. Нешта застопарылася. Перакруціліся кілімныя дарожкі. Прач іх! Расчыніць усе дзверы! Наперад, наперад! Піп-

піп-піп!.. А што калі ракета, як у бабулі, гудзец будзе?.. Трэба дацягнуцца з провадам да разеткі і ўшчаміць гэтыя бліскучыя ножкі. Не, высока... А калі падставіць крэсла? Во, цяпер добра. А чаму ж яны не ўстаўляюцца?.. Ой, усталіла! А гудзец не гудзіць! Ах, забылася: яшчэ трэба вось што шчоўкнуць...

— В-в!..

Ніна нават спалохалася, калі загуду пыласос. Во, зараз — сапраўдны палёт! Да мяне, мае дзяўкі! Мядзведзь, сюды! Сядзіце спераду. Не палюхайцеся, я з вамі! Піп-піп! В-в-в! Піп-піп!

— Гэта што яшчэ за забава? — раптам чуюцца з дзвярэй воклік маці. Яна кідаецца да разеткі, вырывае шнур. — Ты толькі набаць! — звяртаецца яна да бацькі. — Не дзяўчынка, а нешта неверагоднае!

— Ёй хочацца быць з вёкам уноплеч! — усміхаецца бацька. Зніўшы дачышку з пыласоса, ён пытаецца: — А дзе ж бабуля з дзедкам? Чаму яны пакінулі цябе адну?

— Бабуля з дзедкам, — з хітрай патаемнасцю кажа дзяўчынка, — паліцелі на Месячык. Яны там у новым тазе будуць варыць малінавае варэнне...

ДЗЯКУЙ

За сваю маці-кварту — ішчэ класіцы Зіну — трымаўся доўгі хвост дзяцця. Стаўшы куранцікам, яны ўзякалі ад каршуна — хлопчыка Ігара, які кідаўся на іх, каб пералавіць.

Кварту-маці адганяла драпежніка. Было шумна і весела. Печакана Зіна спынілася, углядаючыся ў далыні канец вуліцы. Там яна ўбачыла чалавек, усёго ў белым, а твар і рукі — чорныя.

Зіна радасна ўсклікнула:

— Дзяўчаткі, гляньце, — негр!

— Усе ахнулі.

— Бяжым насустрач! — прарапавала яна.

Дзеці дружна сарваліся з месца. На бегу напраўляючы чырвоны галыштук і кофту, Зіна апынулася наперадзе ўсіх.

Збіўшыся ў цесную чародку, дзеці спыніліся непадалёку ад негра. Ён паглядзеў на іх і ўсмінуўся. Зіна надбегла да яго:

— Мы вельмі рады... бачыць вас!.. — сказала яна, зацінаючыся ў чырванецючы.

Негр сказаў:

— Дзі-акуй!

Узрадаваная дзяўчынка сарвала свой чырвоны галыштук і падала гасцю. Негр усмінуўся і зноў сказаў:

— Дзі-акуй!

Зіне здалася, што зблізку яго твар зусім не такі ўжо незвычайны. Проста вельмі загаралы, ну, нібы спелы каштан. Дзіва што! Ён жа з паўднёвага краю, а там такое сонца! Вось толькі «дзякуй» сказаў так, як бы ў роце была цукерка і замінала.

У той час, калі дзяўчаткі беглі насустрач нечаканаму гасцю, пяцігадовы Дзіма яшчэ ўдхліваў. Бабуля толькі што адшлёпала яго за змятыя на клумбе ірысы. Яна першай убачыла незвычайную падзею.

— Дзіма, паглядзі, — дзідзька з Афрыкі! — сказала бабуля.

Глянуў Дзіма на дзідзькага дзідзьку, схаваўся за бацькаву спадніцу, але цікавасць усе ж такі ўзяла верх. Асмялеўшы хлопчык пачаў назіраць за неграм.

— Чаго ты палюхаецца? — угаворвала бабуля. — Негры — такія ж людзі, як і мы. Іх буржуі білі, не давалі ні піць, ні есці, вымуналі цяжка працаваць. А цяпер негры гэтых буржуў скідаюць са сваёй пшы.

Дзіма слухаў, што казала бабуля, і дзівіўся, што Зіна даросламу дзідзьку абяззала нішчым піннерскім галыштукам. Ён добра ведаў з малюнкаў у кнігах, што буржуі — тоўстыя і дужа злосныя. Хлопчык ясна сабе ўявіў, як у гэтага негра сядзеў на шыі такі хвіпец. Чорны дзідзька толькі паднісе да роту шклянку малака, яблыка, цукерку, а буржуі — цац! — адбярэ ў яго ўсё, сам з'есць да яшчэ наб'е дзідзьку. Шкада Дзіме негра і радасна, што ён прагнаў буржуа. Калі негр параўняўся з Дзімай хатай, малы схавіў сваю цацку — аўтаматчык на доўгай нішчы, падбег да негра і прананаваў у падарунак.

Чорны дзідзька падхапіў хлопчыка на рукі і, паглядзіўшы на белай галаве, сказаў:

— Дзі-акуй!

Шмат аб чым хачелася хлопчыку спытаць у дзідзькі-негра, але навокал было столькі дзідзей, што ён разгубіўся і з галавы ў яго выцелі ўсе пытанні, нават галоўнае: «А куды дзеўся буржуі? Раптам ён вернецца?»

Дзіма асцярожна паманцаў далоньмі вуха і іначу негра, дакрануўся пальцамі да яго валасоў і глянуў на сваё ручань. Успомніўшы пра бабулю,

малы павярнуўся да яе і закрычаў:

— Бабуля!

Негр беражна наставіў хлопчыка на зямлю. Дзіма кінуўся да бабулі. Будзе цяпер аб чым расказаць.

Калі наступнае хаты сядзела цётка Даня са сваім сынам, Высокі, сціплы Юра навуцаўся ў дзевятым класе. З цікавасцю маці і сын назіралі за Дзімам. Раптам маці рашуча паднялася з лаўкі і скаржала да сына:

— Дай ножык!

— Павошта? — спытаўся Юра.

— Які ты нездагадлівы! — адказала маці, але сын ужо ўсё зразумеў.

Спяшаючыся, Юра зразаў кветкі руж і піонаў, якія цвілі ў палісадніку каля хаты. Ён узяў у абедзве далоні высокую прыгожую кветку розакаляровага піона і пераўчыла глянуў на маці. Убачыўшы ў яе вачах дакор, зрэзаў і гэтую кветку.

— Нісі! — сказала маці.

— Мне сорамна... — адказаў Юра.

— Сорамна! — здзівілася маці.

— Столькі дзідзей! — пачаў быў Юра і, густа пачырванеўшы, зрабіў крок насустрач негру.

— Дай кветкі! — сказала маці.

— Я сам...

— Дай сюды! — загадала маці і склала кветкі ў прыгожы букет. — Нісі!

У гэты час на вуліцы паказалася аўтамашына. Яна асцярожна прайшла паўз дзідзей і спынілася каля негра.

Дзеці ўбачылі ў машыне незнаёмага юнака, але не чорнага, а звычайнага бялявага хлопца з блакітнымі вачыма. Усміхаючыся, ён адчыніў дзверцы і сказаў негру:

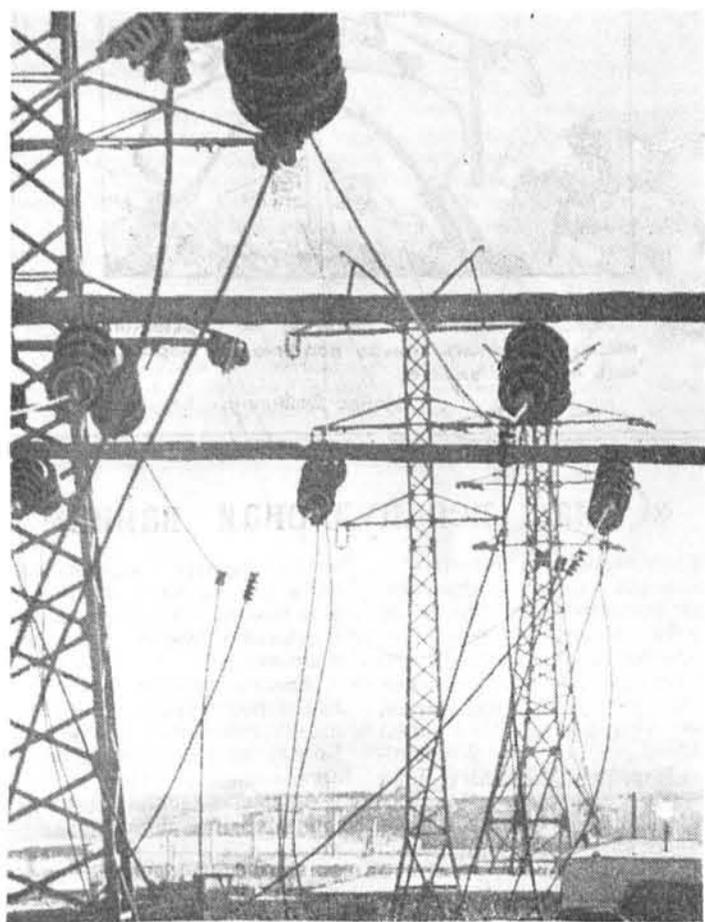
— Паехалі, Джо! Машына ў парадку!

Развітваючыся з усімі, негр усміхаючыся і расцігваючы губкі, прамовіў:

— Бу-вуай-це зду-ро-вы!

У гэты момант Юра паднёс яму кветкі.

Дасціпныя хлопцы, разносячы вестку на ўсюму гарадку, даведаліся, што і негр, і бялявы юнак — студэнты Універсітэта дружыны пародаў у Маскве, што пазнаёміліся і пасябравалі яны на сумесных занятках, што юнак запрасіў негра да сябе ў гасці. Навяршаным засталася толькі адно пытанне: адкуль негр — з Амерыкі ці з Афрыкі. Але гэта ўжо не мела значэння.

СВЯТЛО ІДЗЕ ДА ЛЮДЗЕЙ

Фотаэцюд Г. УСЛАВАВА.

ФАРЭЛЬ АБЖЫВАЕ КАРПАВЫЯ САЖАЛКІ

Фарэль, выгадаваная разам з карпам у сажалкавай гаспадарцы «Быцен», па смакавых якасцях, як ствараюць спецыялісты, не горш за звычайную.

Фарэль, якую лічаць влікім аматарам прэзрытай халоднай вады, перанесла замутненасць вадаёмаў, даволі высокія тэмпературы і нізкае ўтрыманне кіслароду. Яна прыстасавалася да новых умоў і дала здавальняючы прырост. У ёй больш бялка, чым у сусродзіцах, выгаваных на штучных кармах.

Дослед, праведзены аддзелам заалягі АН БССР, адкрывае перспектывы расшырэння вытворчасці фарэл, атрымання яе ў многіх гаспадарках Беларусі.

ПРЫЖЫЛІСЯ АБРЫКОСЫ І ВІНАГРАД

Нямала гаспадарак на Брэстчыне паспяхова вырошчваюць паўднёвыя пладова-ягадныя культуры. У саўгасе «Мухавец» Брэсцкага раёна развядзеннем саджанцаў вінаграду і абрыкосаў займаецца спецыяльнае звяно. Раней гэта работа вялася ў парніках. Сёлета было высаджана 500 чаранкоў вінаграду і дзве тысячы костах абрыкосаў.

ПРЫГОДЫ ХЛОПЧЫКА-БУЛЬБІНКІ

— Вартавы заснуў. Да справа...

...І бомба трапіла ў ваду.

Булбінка і Чыналіна прывіталі вяртоўку да бомбы, а другі канец...

— А ну, пятлі, ухайся за палю.

За ёй кінуліся ў мора Булбінка і Чыналіна.

РЕДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ

НАШ АДРАС:

МІНСК, ЛЕНІНСКІ ПРАСПЕКТ, 77,
ДОМ ДРУЖЫ
РЕДАКЦЫЯ ГАЗЕТЫ «КОЛАС РАДЗІМЫ»
ТЭЛЕФОНЫ: 6-19-31, 4-97-62, 3-23-32